

Belangrijke beslissingen

Tekst en foto's Servaas van der Horst

Samen met zijn vrouw Gabriëlle Groen in 't Woud runt Servaas van der Horst imkerij Achter 't Duunhek op de westelijke punt van Ouddorp. Dit jaar deelt hij hun gezamenlijke ervaringen met imkeren in de beginnersrubriek. Servaas is secretaris van de Imkervereniging van Goeree-Overflakkee en momenteel in opleiding tot leraar imkeren.

Een goed bijenjaar begint in...augustus. Want alles wat je deze maand goed doet, betaalt zich volgend voorjaar dubbel en dwars uit. En ja, ben je in augustus op vakantie, héél goed voorstelbaar, dan stapelen de problemen zich op.

Eerst moet het hoge woord eruit: varroabestrijding. Wat ben ik toch jaloers op de ervaren imkers in onze vereniging die nog 'van vóór varroa' zijn. Geen organische zuren in het volk, geen gedoe met Thymovarstrips, imkeren was eenvoudiger toen. Maar het is 2025 en we lossen het op.

De basiscursus volgt getrouw het driegangenmenu van de WUR: in april als voorgerecht een bouwraam plaatsen, in augustus een wolkje mierenzuur als hoofdgerecht en, mocht het noodzakelijk zijn, als toetje in november/december oxaalzuur druppelen of verdampen. En tot mijn verbazing ontmoet ik juist vaak beginnende imkers die afzien van voor- en hoofdgerecht. Want ze hebben 'varroa-bestendige moeren' gekocht, of ze gaan werken met roofmijten, of ze denken dat het wel los loopt. Dat doet het misschien nog het eerste jaar, maar het tweede jaar slaan mijten en ziektes genadeloos toe; een kast vol wintervoer en een dood volk op de bodem.

Met evenveel jaloezie kijk ik naar imkers die erin slagen behandelvrij te werken. Voor zover ik het kan overzien, zijn het zeer ervaren en kundige imkers die er jarenlang over gedaan hebben om hun 'bijenmanagement' zo aan te passen, dat ze de verliezen door Varroa binnen de perken weten te houden. De beginner is per definitie nog niet zover en dus pleit ik ervoor, ook door schade en schande wijzer geworden: volg het driegangenmenu. Waarbij ik zelf het voorgerecht heb vervangen door van ieder broedkammeraam een hoekje kunstraat af te snijden. Dat bouwen de bijen vol met darrenraat en dan mogen de mijten daar in de 'mancave' elkaar het leven



Oxaalzuur verdampen met varrofix

zuur maken. En bij het nagerecht druppel ik geen oxaalzuur meer want de temperaturen blijven steeds vaker te hoog voor een mooie wintertros. Ik verdamp nu het zuur met een Varrofix (zie foto). Zorg er wel voor dat het wintervliegnet groot genoeg is voor het verhittingsplaatje, werkt wel zo rustig.

Het tijdstip van bestrijding is ook nog wel een punt. Wij slingerden verleden jaar begin augustus onze zomerhoning en gingen daarna, precies zoals geadviseerd door de WUR-brochure, over tot bestrijding. In 2024 kozen we voor Apiguard, dat zijn aluminium bakjes die je opentrekt en waaruit dan vier tot zes weken een doordringende tijmwalm uit verdamp. Die bakjes moeten ruim kunnen ademen, dus daarom had ik simpele randjes getimmerd. Probleem: hier op het eiland was de dracht in

augustus nog overvloedig, dus bouwden de bijen dat randje vol met 'wilde braamraat'. Schitterend om te zien, maar het werd een kliederboel toen dat randje er vanaf moest. Dit jaar worden het sponsdoekjes met mierenzuur, zijn we in vier dagen klaar.

Het kan ook zo maar zijn dat de hoofddracht van jouw locatie in augustus en september is, met heide of groenbemesters en velden vol phacelia. Wil je die dracht meenemen, dan kun je niet bestrijden. En ondertussen loopt de varroadruk aardig op en dreigen de winterbijen ziek en zwak hun halfjaar te beginnen. Potjes herfsthoning op de plank en met december het volk overleden. Bijenhouden is schipperen, en hier is zo'n dilemma.

De oplossing is – maar dit advies komt te laat voor dit jaar – om tijdens het maken van de kunstzwermen in april



Randen volgebouwd met 'wilde braamraat'

en mei zowel de veger/vlieger als de afveger/afvlieger met oxaalzuur te besproeien op de momenten dat er geen broed in de volken is en de mijten dus allemaal op de bijen zelf zitten. Dan kun je het je permitteren om pas in september te gaan bestrijden.

Sommige collega's zetten ná de zomerbehandeling met mierenzuur alsnog weer honingkamers op de volken. Dat is in Nederland zeker toegestaan. Wacht na het einde van de behandeling nog een week met het (terug)plaatsen van de honingkamers. Zie pagina 39 van de WUR-brochure voor de details.

Wijzelf hebben het twee keer geprobeerd, maar er kwamen geen grote hoeveelheden nectar meer binnen na augustus. Genoeg voor de eigen wintervoorraad, te weinig om te oogsten.

Tweede punt van overpeinzing in augustus: met hoeveel volkjes ga je de winter in? Je hebt in april en mei mis-

schien vegers of vliegers gemaakt en sommige daarvan zijn niet tot volle sterkte – minimaal zes bezette broedkamerramen – uitgegroeid. Dan is de oplossing: verenigen. Dat kan vanaf eind augustus eenvoudig door de minst populaire moeder te verwijderen en de twee broedkamers koud op elkaar te zetten. Je kunt er ook voor kiezen het verenigen pas in het voorjaar te doen, want dan weet je zeker hoeveel volken de winter zijn doorgelopen. Maar zwakke volken redden het vaak niet in de winter, stel dus het samenvoegen niet uit. Ten slotte: verenig geen sterk volk met een zwak volk, dan verspeel je misschien goede genetica.

Derde punt: ben ik wel tevreden met de sfeer in mijn kasten? Was er niet een volkje bij dat veel te agressief de kast uitkwam iedere keer dat je het deksel optilde? Dan kun je vanaf eind augustus met een gerust hart een nieuwe bevruchte moeder invoeren. En

daar kun je op veel manieren aan komen; begin eens bij de ervaren imkers in je eigen omgeving.

Laatste punt is natuurlijk het voeren. Ook hier zijn weer meerdere mogelijkheden. Inwinteren op eigen honing? Honingkamer onder of boven de broedkamer? Juist alleen maar suikervat, want dan hebben de bijen minder last van hun darmen? In 2024 hebben we bij wijze van proef ingewinterd op eigen honing. Dat ging verrassend eenvoudig, de najaarsdracht was top. Maar die eigen honing werd geproduceerd terwijl de Apiguard op de kasten stond: die chemische tijmlucht kwam dus in de honing. En zo moesten we in 2025 een boekhouding bijhouden van 'vuile' en 'schone' honingkamers. Onhandig, doen we niet meer. We gaan korter én later bestrijden en voeren totdat we zeven broedkamerramen vol hebben: 14 kilo. Dat moet genoeg zijn tot volgend jaar maart. ●